

Munich Personal RePEc Archive

**"Popular scientific publication" as a
scientific indicator for academic positions
in the context of the reform to improve
the quality of higher education**

Dimitrova, Darina

2022

Online at <https://mpra.ub.uni-muenchen.de/113662/>
MPRA Paper No. 113662, posted 05 Jul 2022 04:27 UTC

АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВО

„НАУЧНО-ПОПУЛЯРНА ПУБЛИКАЦИЯ” КАТО НАУКОМЕТРИЧЕН ПОКАЗАТЕЛ ЗА ЗАЕМАНЕ НА АКАДЕМИЧНИ ДЛЪЖНОСТИ В КОНТЕКСТА НА РЕФОРМАТА ЗА ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ВИСШЕТО ОБРАЗОВАНИЕ

Гл. ас. д-р Дарина Димитрова¹

Катедра „Правни науки“

Икономически университет – Варна

Въведение

Нормативните актове, уреждащи заемането на академични длъжности, са Законът за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ - обн. ДВ, бр. 38/2010г.) и Правилникът за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ - обн. ДВ, бр. 75/2010г.). С приемането на ЗРАСРБ е отменен Законът за научните степени и научните звания (обн. ДВ, бр. 36/1972 г.) действал в предходните

¹ **Дарина Димитрова**, доктор по право, гл. асистент в Икономически университет – Варна, катедра „Правни науки“; научни интереси: административно право; e-mail: darina@ue-varna.bg

няколко десетилетия. Основната цел на ЗРАСРБ е да установи рамката за развитие на академичния състав и децентрализиране на системата за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности². Но още с приемането му, този законов акт не бе посрещнат еднозначно от академичната общност, за което са публикувани редица изследвания, посветени на различни (не само правни), проблеми при прилагането му³.

² Мотиви към Законопроект за развитието на академичния състав в Република България; Сигнатура 902-01-56; достъпен на: <https://www.parliament.bg/bg/bills/ID/9818> (19.07.2021 г.)

³ **Андреева, А.; Игнатова, И.** Закон за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) – действие и проблематика. Известия на Съюза на учените – Варна. Серия „Хуманитарни науки“, № 1, 2013, с. 43 – 46; **Пехливанов, К.** Правен режим на придобиването на академични длъжности – исторически преглед и настояще. От: Сборник доклади от конференцията „Усъвършенстване на системите за управление на висшите училища“. Велико Търново: Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски“, 2014, с. 122 – 131; **Андреева, А., Игнатова, И.** Необходимост от усъвършенстване на нормативната уредба свързана с академичния състав в Република България. Научни трудове на Съюза на учените - Пловдив. Серия Б. Естествени и хуманитарни науки, Том 18, 2018, с. 316 – 319; **Банов, Х.** Същност на промените от април 2018 г. в Закона за развитието на академичния състав в Република България и тяхното значение за довършването на откритите процедури за заемане на академични длъжности. Общество и право, № 4, 2018, с. 29 – 47; **Банов, Х.** Довършване на откритите процедури за придобиване на научни степени след промените от април 2018 г. в Закона за развитието на академичния състав в Република България. Норма, № 4, 2018, с. 64 – 88; **Банов, Х.** Правни проблеми при заемането на академичните длъжности в БАН. Общество и право, № 4, 2019, с. 44 – 67; **Салкова, Е., Зиновиева, Д., Драганов, Ж., Банов, Х.** Законодателството за академичното развитие в Република България. София: ИДП при БАН, 2018; **Димитрова, Д.** За някои

6

Повече от 10 г. след приемането на ЗРАСРБ нормативната уредба на обществените отношения, свързани с научните степени и академичните длъжности, все още продължава да бъде сериозно предизвикателство както за законодателя, така и за академичните среди и за правоприлагащите органи. А от 28 април до 30 май 2022 г. в Портала за обществени консултации⁴ бе представен за обществено обсъждане поредният проект за изменение и допълнение на ППЗРАСРБ. Това налага да бъде направен анализ на предстоящите реформи, както и да се оцени доколко нормативните промени ще изпълнят заложените цели за повишаване качеството на висшето образование. Динамиката в нормативната уредба обосновава актуалността на настоящата работа. Висшето образование е компонент от образователната система в страната, а реформата в тази сфера, провеждана на всички нива (основно, средно и висше образование) е

основни смислови различия между терминологичните понятия „придобиване на научни степени“ и „заемане на академични длъжности“. Норма, София: Сиела Норма АД, 2021, 5, с. 47-70; **Иванчева, Л.** Наукометричният подход като средство за обективизиране на оценката в науката: развитие, възможности и съвременни тенденции. Сп. „Стратегии на образователната и научната политика“, книжка 2/2020, година XXVIII, с. 119-135; **Вълчева, Л.; Кюркчиева, Д.; Николов, А.** Към въпроса за система за оценяване на научните изследвания във висши училища и научни институции в България. Стратегии на образователната и научната политика, година XXVI, книжка 4, 2018, с. 343-355; **Ламбова, М., Желязкова, С.** За логиката на точкуването на научната продукция според Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България. Стратегии на образователната и научната политика, София: Аз Буки, 27, 2019, 4, 381 - 397.

⁴ <https://www.strategy.bg/Default.aspx?lang=bg-BG>

предизвикателство пред законодателя. Изследването на правната регламентация в тази област, както и поставянето на въпросите на доктринално обсъждане са отговорност пред правната наука⁵.

Значимостта на правилата за заемане на академични длъжности за развитието на висшите училища като научни институции и за повишаване качеството на предлаганата образователна услуга е отчетена в Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г. (приета с Решение на Народното събрание, обн. в ДВ, бр. 2/2021 г.). Що се отнася до ППЗРАСРБ, от приемането му през 2010 г. до сега този подзаконов акт е претърпял седем изменения и допълнения (обн. ДВ. бр.75/2010г., изм. ДВ. бр.19/2011г., изм. ДВ. бр.9/2012г., изм. ДВ. бр.62/2013г., доп. ДВ. бр.60/2014г., изм. ДВ. бр.57/2015г., изм. и доп. ДВ. бр.56/2018г., изм. и доп. ДВ. бр.15/2019г.) и това, ако бъде прието, ще бъде осмото подред.

В проекта за изменение и допълнение на ППЗРАСРБ националните минимални наукометрични изисквания за академично развитие са определени по нов начин в три групи:

- Първо, група А (научна дейност – резултати и отзвук);
- Второ, група Б (възпроизводство на академичния състав);
- Трето, група В (приложение на научните резултати).

⁵ Андреева, А., Димитрова, Д. Актуални тенденции в законодателната уредба на висшето образование в България. Стратегии на образователната и научната политика, София: Аз-Буки, Год. 29, 2021, 1, 9 - 20.

Докато наукометричните показатели от първите две групи са аналогични на съществуващите до момента и в голяма степен съвпадат с тях, то показателите от третата група - приложение на научните резултати, са нови и непознати на досегашната правна уредба. Дискусионни въпроси поставя най-вече показателят „Научно-популярна публикация”, тъй като такъв тип публикации не са присъщи за обичайната и традиционно установена научно-изследователска дейност на академичния състав.

В този смисъл, целта на настоящата статия е да се изследват характеристиките на научно-популярната публикация, както и да се направи опит да се изведат основните разлики между нея и научната публикация. Анализът на разглежданите въпроси включва и изследване на значението на научно-популярните публикации като наукометричен показател за академично развитие в контекста на реформата във висшето образование, част от която са предложените промени за повишаване на изискванията към академичния състав.

В проекта за изменение и допълнение на ПРЗРАСРБ, третата група – В, включва показатели, свързани с приложението на научните резултати, които са специфични за отделните професионални направления и отразяват особеностите на всяко от тях. Акцентът в статията е поставен върху показателя „научно-популярна публикация“, от една страна, защото е общ и е предвиден за всички девет научни области. От друга страна, публикациите (особено научните) са един от най-важните показатели в процедурите за академично развитие. Настоящата статия е съобразена с действащата нормативна уредба към 13 юни 2022 г.

1. „Научно-популярна публикация“ като показател за приложение на научните резултати

Множество са правните проблеми, които са отчетени през годините в практиката и в специализираната литература относно провеждането на процедурите за академично развитие. Тези проблеми се дължат до голяма степен на динамиката в нормативната уредба. Честите изменения и допълнения на правната регламентация изправят висшите училища и научните организации както и академичния им състав пред множество предизвикателства, сред които са най-вече такива, свързани с минималните национални наукометрични изисквания, като критерии за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности.

Академичното развитие е дълъг и трудоемък процес, който е свързан със създаване и публикуване на различни по обем и сложност научни трудове (монографии, студии, статии, доклади). Понятията „научно изследване“ и „научна публикация“ се използват както в ЗРАСРБ, така и в Правилника за прилагането му, а също и в Закона за висшето образование (ЗВО - обн. ДВ. бр.112/1995г.), Закона за насърчаване на научните изследвания (ЗНИИ - обн. ДВ. бр.92/2003г.). Нормативната уредба не дава определение на понятието „научна публикация“, обаче дефинира понятията „монография“, „глава от книга“, „студия“, „обзор“ и „статия“ в § 1, т. 10 – 14 от Допълнителни разпоредби на ЗРАСРБ. Основната разлика между посочените публикации, съгласно законовите им определения, е обемът стандартни страници и знаци на страница. В този смисъл, публикацията е крайният резултат от научноизследователската дейност и чрез нея

постигнатите резултати стават достояние на научната общност⁶.

В Допълнителните разпоредби на ЗРАСРБ до този момент няма дадено легално определение на нито едно от двете понятия „научна публикация“ и „научно-популярна публикация“. Предвид това не е ясно по какво точно ще се разграничават едните от другите.

Можем да приемем, че строго научната публикация е насочена към тясно определена академична аудитория от специалисти в съответната научна област или направление. В научните публикации се анализират задълбочено теоретични и доктринални въпроси, използват се специализирани термини и научен апарат, имат специфична структура. Освен това те се приемат за публикуване в издания, които имат редколегия, включваща утвърдени в съответната научна област специалисти, които рецензират депозираните материали. Към характеристиките на научните публикации можем да отнесем и това, че те се индексират/реферират в международно признати бази данни или са вписани в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране, който се поддържа от министъра на образованието и науката чрез Националния център за информация и документация (НАЦИД), за което притежават ISSN или ISBN.

⁶ **Димитрова, Д.** Интердисциплинарните научни изследвания и публикации в контекста на академичното развитие. Икономическа наука, образование и реална икономика: развитие и взаимодействия в дигиталната епоха: Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция в чест на 100 год. от основаването на ИУ - Варна: Т. 4, Варна: Наука и икономика, 4, 2020, 210 - 218.

Понятието „популярна статия“ по-скоро се свързва с публикации в масовата преса - например в ежедневник или седмичник, електронна медия и др. п. Но този тип издания също имат главен редактор, заместник-главни редактори. Възможно е да имат редакционна колегия или редакционен съвет. Разбира се, публикуваните там материали не се рецензират двойно сляпо (което не е абсолютно задължително условие и за научните издания), не се индексират/реферират в международни бази данни, не се вписват в Националния референтен списък на НАЦИД и са написани на достъпен език за широк кръг от читателска аудитория.

Научно-популярната публикация би следвало да е хибридна или междинна форма между научна и популярна публикация. Например тук биха могли да бъдат отнесени различни наръчници, справочници или периодични издания тип „месечен дайджест“. Този тип издания представляват ръководства за работещите специалисти в практиката от дадена професионална област и съдържат практически насочени консултации за работата им. В тях се избягват по-теоретичните въпроси, почти не се ползва научен апарат или тясноспециализирани термини, не се изисква специфично структуриране и оформление на текста и т.н. Независимо от това научно-популярната публикация се отличава от популярната по своята научна издържаност и коректност на използваните термини и на представените в нея данни. Материалите, включени в научно-популярната публикация, са представени по начин достъпен за по-широка читателска аудитория, а не само за академичните среди. По този начин на представяне на разглежданите въпроси те са по-полезни за специалистите от практиката в сравнение с научните публикации, написани на академичен език.

За научно-популярните издания, подобно на научните, е характерно, че имат редколегия от специалисти в дадената област. При тях е редно да има известен процес на преглед, редакция или дори рецензиране на депозираните материали, с оглед проверка на коректността на използваните термини и научната издържаност. Те също биха могли да бъдат вписани в Националния референтен списък на съвременни български научни издания с научно рецензиране на НАЦИД, защото притежават ISSN или ISBN.

Изложеното показва, че и научните и популярните и научно-популярните издания имат много общи белези. Затова като разграничителен критерий между тях би могъл да служи характера или вида на издателството, което ги публикува. Към днешна дата вписаните издания в Националния референтен списък на НАЦИД се отличават с голямо разнообразие по отношение на издателството, което ги публикува. Някои са на академични издателства - тези на висшите училища и на научните организации, акредитирани от Националната агенция за оценяване и акредитация. Други се издават от професионални съюзи - например Съюз на юристите в България, Съюз на учените в България и др. Възможно е да са издания на частни издателски къщи или национални издателства на държавни ведомства.

Предвид многото общи белези между научните и научно-популярните публикации, като критерий за тяхното разграничаване, би могъл да служи вида на издателството, в което са публикувани. Това е заложено в проекта за изменение и допълнение на ППЗРАСРБ. В първата група показатели (научна дейност – резултати и отзвук) точки се присъждат освен за научни трудове, включени в базите данни WoS и/или Scopus или отразени в специфични за научната област бази

данни (EBSCO, CEEOL, eLIBRARY.RU, ProQuest), а също и за публикации от издателство, включено в списъка на научните издателства, публикуван от МОН.

Този списък с научни издателства, чиито издания ще имат характер на научни публикации, към момента на депозиране и обсъждане на проекта за изменение и допълнение на ППЗРАСРБ все още не е факт. На какви критерии и изисквания трябва да отговори едно издателство, за да бъде включено в списъка на научните издателства, също на този етап не е оповестено от МОН.

Има известен резон в предложените промени по отношение на правилата за академично развитие, доколкото с тях се цели да се хармонизира подходът при отчитане на показателите, като се отчитат спецификите на отделните професионални направления. Очаква се с прилагането на актуализираните минимални национални изисквания да се постигне високо качество на научната продукция и нейната значимост в институционален и национален план. Но на този етап обаче, все още има много неизвестни по отношение на процедурата и изискванията за включване в списъка на научните издателства, което ще бъде основният разграничителен белег между научните и всички останали публикации, били те научно-популярни или само популярни. Когато този списък с научни издателства бъде факт, тогава ще възникне въпросът - как точно да разграничим научно-популярните от популярните публикации, тъй като само първите носят точки по показателите от третата група (приложение на научните резултати). Може би ще се наложи да се изготви още един списък и за научно-популярните издателства.

2. Значение на наукометричния показател „приложение на научните резултати“

Освен научно-популярни публикации в „приложение на научните резултати“ се предвиждат показатели като „Получени средства (по разделителен протокол) от научни или иновационни проекти или такива по програмата Erasmus с външно за организацията финансиране“, „организиране на конференция“, които са общи за всички или почти всички професионални направления от 9-те научни области. Има и множество показатели, специфични само за определени научни области – например „Публични лекции, медийни изяви и създаване на медийни продукти“, които се предвиждат само в две научни области – област 2. Хуманитарни науки и област 3. Социални, стопански и правни науки; или дори само за отделни професионални направления – например „Съставяне на правни становища по покана от Конституционния съд, ВКС, ВАС и други висши държавни органи, които не се заплащат“ за професионално направление 3.6. Правни науки.

Независимо от различията в показателите от трета група „приложение на научните резултати“ за отделните научни области, принципно е положението, че те са предвидени единствено за заемане на академични длъжности, но не и за придобиване на научни степени. Освен това са относими само към процедурите за хабилитация, тъй като са предвидени за заемането на академичните длъжности доцент и професор, но не и за главен асистент.

Очевидно е, че „приложение на научните резултати“ не е основна група с показатели нито за висшите училища, нито за научните организации, защото точките по нея са с относително по-малка тежест в сравнение с другите две групи показатели – първо, научна дейност (резултати и отзвук) и

второ, възпроизводство на академичния състав. При това в тази трета група показатели има максимално допустимо ограничение за представяне на брой точки. Докато в другите две групи има предвиден само минимум брой точки и съответно допълването до общия минимален брой точки може да се извърши от всички показатели за съответната академична длъжност, които за доцент са 250, а за професор - 500. Така че максимално допустимият брой точки от показателите в „приложение на научните резултати“ за първа хабилизация са 40, което съставлява 16 % от минималния общ брой точки за придобиване на академичната длъжност „доцент“. Съответно максимално допустимият брой точки от група „приложение на научните резултати“ за втора хабилизация са 100, което представлява 20 % от минималния общ брой точки за придобиване на академичната длъжност „професор“.

Но въпреки че „приложение на научните резултати“ не е основният критерий за академично развитие, все пак нормотворецът му придава определена стойност и му отдава достатъчно значение. Възниква въпросът – защо тези показатели са предвидени само за заемане на академичните длъжности „доцент“ и „професор“ и какво ще докажат кандидатите в процедури за хабилизация с тяхното изпълнение? Най-вероятно, това ще са показатели за популярност и разпознаваемост не само в академичните среди, но и в обществото като цяло. Предполага се, че това са лица, утвърдени специалисти в своята област, че тяхното мнение е ценено, защото становища им се отличават с изключителна компетентност.

За съжаление редица от показателите в трета група, така както са формулирани, са невъзможни за изпълнение от главните асистенти, на които им предстои първа хабилизация.

Защото предимно и основно хабилитирани лица могат да бъдат ръководители на научни проекти и членове на редколегии. Но след като това са невъзможни за изпълнение показатели за един главен асистент, възниква въпросът как би могъл той да се хабилитира дори при най-добро желание от негова страна да изпълни и покрие заложените показатели?

От трета група „приложение на научните резултати“ за нехабилитираните лица най-достъпен и съответно изпълним е показателят “научно-популярна публикация“. Като добавим към това и факта, че е предвиден за всички научни области и професионалните направления, включени в тях, е очевидна неговата значимост като критерий за развитие за цялата академична общност. Проблемът идва от там че на този етап все още не е ясно какво се влага в това понятие. Що се отнася до останалите показатели – те са неизпълними и то не само от главните асистенти. Дори за хабилитираните лица е трудно постижимо да заемат ръководни позиции в редколегии и научни проекти.

Изложеното е повод за основателни опасения и резерви към проекта за изменение и допълнение на ППЗАСРБ. От една страна, те са свързани с динамиката в правилата за академично развитие, а от друга - с прекомерно завишените изисквания за заемане на академичните длъжности – доцент и професор. На трето място, поради неяснотата какъв смисъл и съдържание се влага в някои понятия, посочени по-горе.

Ако през няколко години се променят правилата и изискуемите показатели за академично развитие, от една страна, това ще доведе до объркване при тяхното прилагане, а от друга до невъзможност в такива кратки срокове потенциалните кандидати да приведат своите постижения в съответствие с изискванията. Следва да се създаде стабилност

в нормативната уредба с оглед на това да се обезпечи нормалното академично израстване и да се създаде увереност и мотивация у академичния състав.

Основателно възникват опасения, че прекомерно завишени количествени критерии за академично развитие биха довели до обективна невъзможност за тяхното изпълнение, което ще подейства демотивиращо на академичния състав. Трябва да се има предвид, че академичното развитие е дълъг и трудоемък процес, свързан със създаване и публикуване на различни по обем и сложност научни трудове (монографии, студии, статии, доклади). Срокът за изпълнение на един научен проект е обичайно в рамките на 3 години.

Неяснотата около понятията „научно-популярна публикация“, „научни издателства, включени в списък на МОН“ и други, които за момента нямат легални определения, ще създаде затруднения на висшите училища и научните организации при процедурите за заемане на академични длъжности. Това от своя страна ще се отрази крайно негативно на тяхната научноизследователска дейност - и не само. Терминологичната неяснота ще доведе до редица други проблеми – ще възникнат правни спорове относно тълкуването и прилагането на нормите, което съответно ще доведе до много обжалвани процедури за заемане на академични длъжности.

Трябва да се има предвид, че когато се създава правна уредба (независимо законова или подзаконова) терминологичната прецизност е особено важна с както оглед на правилното тълкуване на нормите, така и с оглед на тяхното прилагане в практиката. Това е подчертавано в съдебната практиката на ВАС. Действащата правна уредба не бива да позволява нееднозначно тълкуване, тъй като това е нарушение

на чл. 9, ал. 1 от ЗНА⁷. Неяснотата и противоречието при езиковата формулировка на нормативните актове създават предпоставки за противоречивото им тълкуване и прилагане⁸.

Заключение

Множеството изменения на ЗРАСРБ, целящи да повишат качеството на висшето образование и научните изследвания, пораждат много въпроси, които на този етап нямат ясни и конкретни отговори. Същевременно много значими аспекти на академичното развитие се уреждат с подзаконов нормативен акт – ППЗРАСРБ, което не може да бъде оценено положително като юридически подход и законодателна техника. Тези нормативни промени засягат цялата академична общност и ще окажат влияние върху академичното развитие и висшето образование в дългосрочен план.

Ако проектът за изменение и допълнение на ППЗРАСРБ бъде приет в този вид, това вероятно ще наложи още нормативни промени – както в ЗРАСРБ, така и в ЗВО. При всички случаи обаче за дълъг период ще бъде възпрепятствано провеждането на конкурси за заемане на академични длъжности. Тъй като, от една страна, ще е необходимо време за изготвяне на списъка на МОН с научни издателства, за изясняване на съдържанието на новите понятия като например „научно-популярна публикация“, „медийни изяви“, „създаване

⁷ Решение № 9508 от 13.07.2009 г. по адм. д. № 5999/2009 г. (обн., ДВ, бр. 57 от 2009 г.).

⁸ Решение № 8472 от 13 юни 2012 г. по адм. д. № 14440 от 2011 г. (обн., ДВ, бр. 87 от 2012 г.).

на медийни продукти” и т.н. От друга страна, ще е необходимо време на висшите училища и научните организации за запознаване с новата правна регламентация, за да приведат вътрешните си правилници за развитие на академичния състав в съответствие с измененията в националната нормативна уредба. Всичко това ще се отрази изключително негативно на възпроизводството на академичния състав. Предвид изложеното, е доста спорно дали повишаването на изискванията за академично развитие ще изпълни поставената цел за повишаване качеството на научните изследвания и на образователния процес в системата на висшето образование.

Тенденцията за динамика в правната уредба в областта на развитието на академичния състав през последните няколко години създава чувство за несигурност и неяснота относно критериите, които трябва да бъдат покрити с оглед академично развитие. В този вид реформата за повишаване качеството на висшето образование и на научните изследвания не може да бъде оценена еднозначно, от една страна поради голямата динамика в нормативните изменения, а от друга - поради постоянно повишаващите се изисквания.

Представеният анализ би могъл да послужи както за усъвършенстване на правната регламентация при нейни бъдещи изменения, така и като практически насоки за подпомагане дейността на органите за управление на висшите училища и научните организации при изготвяне на вътрешните им правила за академично развитие, ако проектът за изменение на ППЗРАСРБ бъде приет в този вид.

Библиография

1. **Андреева, А., Димитрова, Д.** Актуални тенденции в законодателната уредба на висшето образование в България. Стратегии на образователната и научната политика, София: Аз-Буки, Год. 29, 2021, 1, 9 - 20.
2. **Андреева, А., Игнатова, И.** Необходимост от усъвършенстване на нормативната уредба свързана с академичния състав в Република България. Научни трудове на Съюза на учените - Пловдив. Серия Б. Естествени и хуманитарни науки, Том 18, 2018, с. 316 – 319.
3. **Андреева, А.; Игнатова, И.** Закон за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) – действие и проблематика. Известия на Съюза на учените – Варна. Серия „Хуманитарни науки“, № 1, 2013, с. 43 – 46.
4. **Банов, Х.** Довършване на откритите процедури за придобиване на научни степени след промените от април 2018 г. в Закона за развитието на академичния състав в Република България. Норма, № 4, 2018, с. 64 – 88.
5. **Банов, Х.** Правни проблеми при заемането на академичните длъжности в БАН. Общество и право, № 4, 2019, с. 44 – 67.
6. **Банов, Х.** Същност на промените от април 2018 г. в Закона за развитието на академичния състав в Република България и тяхното значение за довършването на откритите процедури за заемане на академични длъжности. Общество и право, № 4, 2018, с. 29 – 47.
7. **Вълчева, Л.; Кюркчиева, Д.; Николов, А.** Към въпроса за система за оценяване на научните изследвания във висши училища и научни институции в България. Стратегии на образователната и научната политика, година XXVI, книжка 4, 2018, с. 343-355.
8. **Димитрова, Д.** Интердисциплинарните научни изследвания и публикации в контекста на академичното развитие. Икономическа наука, образование и реална икономика:

- развитие и взаимодействия в дигиталната епоха: Сборник с доклади от Юбилейна международна научна конференция в чест на 100 год. от основаването на ИУ - Варна: Т. 4, Варна: Наука и икономика, 4, 2020, 210 - 218.
9. **Иванчева, Л.** Наукометричният подход като средство за обективизиране на оценката в науката: развитие, възможности и съвременни тенденции. Сп. „Стратегии на образователната и научната политика“, книжка 2/2020, година XXVIII, с. 119-135.
 10. **Ламбова, М., Желязкова, С.** За логиката на точкуването на научната продукция според Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България. Стратегии на образователната и научната политика, София: Аз Буки, 27, 2019, 4, 381 - 397.
 11. **Пехливанов, К.** Правен режим на придобиването на академични длъжности – исторически преглед и настояще. От: Сборник доклади от конференцията „Усъвършенстване на системите за управление на висшите училища“. Велико Търново: Издателски комплекс на НВУ „Васил Левски“, 2014, с. 122 – 131.
 12. **Салкова, Е., Зиновиева, Д., Драганов, Ж., Банов, Х.** Законодателството за академичното развитие в Република България. София: ИДП при БАН, 2018.
 13. **Димитрова, Д.** За някои основни смислови различия между терминологичните понятия „придобиване на научни степени“ и „заемане на академични длъжности“. Норма, София: Сиела Норма АД, 2021, 5, с. 47-70.